

Motion till riksdagen 2005/06:Sf205

av **Tobias Billström (m)**

Pensionsvillkoren för landets änkor

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett återställande av änkepensionerna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förlänga omställningspensionen för efterlevande till dess att barnen fyllt 18 år.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten för änkor att vid sjukpension få behålla änkepensionen till 65 års ålder.

2 Återställ änkepensionerna

För tio år sedan beslutade riksdagens partier att de som blivit änkor före 1990 skulle få behålla änkepensionen enligt de gamla reglerna. 1997 avskaffade den socialdemokratiska regeringen den möjligheten. 49 000 änkor berördes av beslutet och Riksrevisionsverket konstaterade i en utredning att drygt hälften förlorade hela folkpensionsdelen. Många av änkorna som drabbades av in- dragningen upplevde att regeringen svikit ett sedan mycket lång tid ingånget avtal.

Det är oerhört viktigt att staten aldrig rubbar principer på det sätt som in- dragningen av änkepensionerna innebar. De som har beviljats en pension när deras livskamrater dog måste på samma sätt som övriga medborgare kunna planera sin ekonomi och lita på de besked som de en gång fått.

Änkorna som redan tidigare diskriminerades ur inkomstprövningssynpunkt har nu också diskriminerats i förhållande till övriga pensionärsgrupper. För varför skulle just änkorna som är ensamförsörjande få sina pensioner konfis- kerade på grund av inkomstprövning och sina inkomster reducerade på grund av höjda skatter? Övriga pensionärer utsattes inte för inkomstprövning av pensioner och kompenseras dessutom för effekterna när det särskilda grundavdraget avskaffades.

Fel! Okänt namn på

Eftersom statens finanser ansågs vara i ordning ville man 2003 avskaffa inkomstprövningen. Det ansågs vara den billigaste lösningen. Att kompensera för skatteförändringarna 2003 skulle ha kostat ännu mer. Uppenbarligen ansåg regeringen att den gjorde tillräckligt när man avskaffade inkomstprövningen. Det betydde för väldigt många änkor en stor försämring av ekonomin med ett bortfall på upp till 1 200 kr per månad, trots att inkomstprövningen togs bort.

Det är uppenbart att regeringen gjorde en cynisk kalkyl för änkornas del när förslaget presenterades. De som under perioden 1997–2003 var inkomstprövade förlorade drygt 200 000 kr under denna period, om hela folkpensionsdelen togs bort. De som av någon anledning fick behålla änkepensionen eller kompenserades för inkomstprövningens effekter enligt avtal, drabbades i stället av försämringar när särskilda grundavdraget togs bort. Varför diskrimineras landets änkor av regeringen?

Förutsägbarhet är mycket viktigt när man skall planera sitt fortsatta liv som ensam. Livet blir inte lättare när man är en i stället för två om alla utgifter. Sveriges änkor anser med rätta att de bör kompenseras för ovan nämnda ekonomiska försämringar.

3 Förläng omställningspensionen för efterlevande tills barnen fyllt 18 år

Omställningspension betalas i dag ut till efterlevande maka, make eller sambo i tio månader. Om man har små barn får man s.k. förlängd omställningspension tills det yngsta barnet fyller 12 år. Om barnen är mellan 12 och 18 år när man förlorar sin livskamrat, betalas omställningspensionen i stället ut i 22 månader. Det är vid 12 års ålder som barnen börjar kosta mera pengar. Deras fritidsintressen och kläder blir då oftast dyrare. Efterlevande föräldrar bör få möjlighet att låta barnen ha samma levnadsstandard som när de hade båda föräldrarna kvar i livet. De har det tillräckligt svårt ändå utan att dessutom ekonomiskt behöva lida av och känna av en kvarvarande förälders dåliga ekonomi. Därför bör omställningspensionen för efterlevande förlängas till dess att barnen fyllt 18 år.

4 Låt den som är änka och blir sjukpensionär behålla änkepensionen till 65 års ålder

Sjukpensionen är till för att ersätta inkomstbortfallet om man blir sjuk. När man har inkomst har man rätt till efterlevandepension till 65 års ålder. Om man tillhör den grupp som beviljats efterlevandepension blir situationen anorlunda om man drabbas av så långvarig sjukdom att sjukpension börjar betalas ut. Då förlorar änkan i de flesta fall rätten till efterlevandepension.

Fel! Okänt namn på

Änkans ekonomiska förutsättningar blir i den uppkomna situationen ytterst ansträngd. Hon har oftast haft dåliga inkomster, på vilka sjukpensionen baseras, och förlorar änkepensionen. Stora ekonomiska problem är ingen bra livssituation för ett tillfrisknande. Därför bör den som är änka och blir sjukpensionär få behålla änkepensionen till 65 års ålder.

Stockholm den 20 september 2005

Tobias Billström (m)